

Notitie

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Bouwdienst Rijkswaterstaat

05 APR 2000

Aan Projectbureau Zeeweringen
Van Werkgroep Milieu & Juridische zaken,
[REDACTED]
Datum 5 april 2000
Onderwerp **Doortrekken asfalt vanaf berm op boventafel, deel 2**

1. Inleiding**1.1 Voorgeschiedenis**

Voor de verbetering van de dijk langs de Braakmanpolder moest begin 2000 worden besloten over een ingediend voorstel van de aannemer om de asfaltbekleding vanaf de onderhoudsstrook ca. 2 m naar beneden toe door te laten lopen, deels nog op de berm, deels op het talud daaronder.

In dit specifieke geval is geconcludeerd dat tegen dit voorstel geen grote bezwaren waren. Dat was omdat de voorgestelde asfaltstrook relatief smal was en de gevolgen voor de natuurwaarden daarmee relatief gering. Ook wat betreft landschap waren er geen grote bezwaren gezien de industriële omgeving (o.a. Dow Chemical) van dit dijkvak.

1.2 Vervolgvrage

Nu ligt de vraag voor of de hierboven getrokken conclusie voor de Braakmanpolder ook in zijn algemeenheid voor alle dijkvakken langs de Westerschelde kan worden getrokken. Verder ligt er de vraag hoe ver de asfaltstrook dan naar beneden toe mag worden doorgetrokken. En verschilt dat dan nog per dijkvak?

2. Reactie**2.1 Overleg in werkgroep Milieu & Juridische zaken**

Nadat het besluit over de uitvoeringswijze van de Braakmanpolder is genomen, is de notitie "Doortrekken asfalt vanaf berm op boventafel" (28 januari 2000) besproken in de werkgroep Milieu & Juridische zaken van 16 maart 2000 in verband met de voorliggende vervolgvraag. De werkgroep concludeert het volgende over het veralgemeniseren van het besluit over de Braakmanpolder.

2.2 Natuur

Op de dijken komt - zoals inmiddels wel bekend - een zonerings van begroeiing voor. Van onderaan een begroeiing in de getijdezone die afhankelijk is van de overstrooming met zout water voor een langere of kortere periode per dag, via een zoutresistente begroeiing tot een zekere hoogte boven GHW, naar een zouttolerante en zoete begroeiing hoger op het dijktaalud. Hoe verder naar boven hoe meer typische zoutplanten ontbreken en hoe meer de zoete planten de overhand krijgen.

Voor de begroeiing in de getijdezone is gebonden aan het milieu langs onze kusten en wordt vanwege zijn beperkte voorkomen in Nederland zeer waardevol gevonden. Veel van de zouttolerante en vooral zoete plantesoorten hebben een groter verspreidingsgebied dan de kust alleen. Toch vertegenwoordigen ook zij een natuurwaarde.

Op het dijktaalud kan in principe die hele zonerings tot uitdrukking komen. De hele buitenzijde van de dijk in beschouwing nemend, is het nu al zo dat die zonerings wordt

004599 2000 PZDB-N-00026

ngspl.Doortrekken asfalt vanaf berm op boventafel, de

44
200
- 4.5

44
200
- 4.5

44
200
- 4.5

onderbroken door het (geasfalteerde) onderhoudspad op de buitenberm. Verbreding van het onderhoudspad naar beneden toe heeft niet de voorkeur.

Conclusie

Vanuit het oogpunt van natuur heeft het de voorkeur de zonering van zout naar zoet zo groot mogelijk te houden. Dat betekent dat het onderhoudspad zo smal mogelijk moet worden gehouden en niet moet worden doorgetrokken op het buitentalud onder de berm. Per dijkvak kan weliswaar worden bekeken of er voldoende redenen zijn om hiervan af te wijken.

2.3 Landschap

De algemene overwegingen die voor de Braakmanpolder zijn gemaakt, gelden nog steeds en worden hier herhaald.

Concept uit de landschapsvisie

In de landschapsvisie voor de zeekeringen langs de Westerschelde is het concept voor de wijze waarop de bekledingsmaterialen gekozen worden, gebaseerd op het benadrukken van de horizontale zonering in het profiel van de dijk. Deze zones zijn:

- de ondertafel
- de boventafel
- de berm-bovenbeloop-kruin.

Met de bekledingsmaterialen worden deze zones geaccentueerd en de grenzen tussen de zones benadrukt.

Hoe past de asfaltstrook in het landschapsconcept

Eén van de grenzen die in de landschapsvisie wordt geaccentueerd, is dus de grens tussen de berm en de boventafel. In de landschapsvisie is aangegeven dat het gebruik van asfalt zowel op de boventafel als op de berm niet de voorkeur heeft, vanwege de donkere kleur. De landschapsvisie stelt dat, wanneer toch asfalt wordt toegepast voor het onderhoudspad, het noodzakelijk is de overgang van de boventafel naar het onderhoudspad strak vorm te geven.

Met het voorstel voor de asfaltstrook wordt juist over de overgang tussen boventafel en berm heen één bekledingstype aangebracht. De grens tussen berm en boventafel wordt juist bedekt en schijnbaar naar beneden geschoven. De zichtbare grens tussen berm en boventafel komt daarmee asynchroon met het dwarsprofiel te liggen. Als aan de andere kant het onderhoudspad bovendien smaller wordt gemaakt, wordt dit asynchrone effect nog verder versterkt.

Vanuit landschappelijk oogpunt is er daarom wel degelijk een bezwaar om de asfaltstrook beneden de berm door te trekken op het buitentalud. Dat geldt voor een dijkvak op zich. Dit bezwaar wordt versterkt als voor bepaalde dijkvakken wel en voor andere niet wordt gekozen om van de landschapsvisie af te wijken. Zo ontstaat een rafelige rand die de horizontale zonering telkens onderbreekt.

Conclusie

Vanuit het oogpunt van landschap is er in principe bezwaar om de asfaltstrook beneden de berm door te trekken. Dat bezwaar wordt nog versterkt wanneer dit afwisselend voor het ene dijkvak wel en voor het andere niet zou gebeuren.

Mogelijk zijn er lokaal dijkvakken die landschappelijk niet zozeer een geheel vormen met de naastliggende dijkvakken, waardoor het beeld van eenheid, dat met de landschapsvisie wordt nagestreefd, niet zo wordt verstoord door een dergelijke doorgetrokken asfaltstrook.